

थिमी टाइम्स

Thimi Times Weekly

साप्ताहिक

वर्ष १९ अङ्क १६ ने.सं. ११४६ कछलागा चतुर्दशी मङ्सिर ०३ गते बुधबार, २०८२ 19 Nov., 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

ठूला दलप्रति अविश्वास बढ्दै जाँदा नयाँ राजनीतिक दल दर्तामा तीव्रता

काठमाडौं । हालका वर्षहरूमा नेपालको राजनीतिक परिदृश्य तीव्र रूपले परिवर्तन हुँदै गएको छ। परम्परागत राजनीतिक दलप्रति घट्दो जनविश्वास, नेतृत्वस्तरमा देखिएको अविश्वासनीयता, शासन क्षमतामा देखिएका कमी, र वैकल्पिक राजनीतिक शक्तिप्रतिको बढ्दो आकर्षणले देशमा नयाँ दल दर्ता र गठनको प्रवाहलाई अभूतपूर्व बनाइएको छ। निर्वाचन आयोगका पछिल्ला तथ्यांकअनुसार अहिले सम्म सात नयाँ राजनीतिक दल आधिकारिक रूपमा दर्ता भइसकेका छन् भने थप २८ दल दर्ता प्रक्रियामा छन्। आइतबार मात्र विवादास्पद व्यक्तित्व दुर्गा प्रसाई संरक्षक रहेको 'नागरिक बचाउ दल नेपाल' नवनिर्मित दलको रूपमा दर्ता भएको आयोगले पुष्टि गरेको छ।

यससँगै, आवश्यक कागजात प्रस्तुति नियमको पालन नगरेका सात पुराना दल खारेज हुनु नेपालको दल दर्ता प्रणालीभित्रको प्राविधिक

कमजोरी र दलहरूको आन्तरिक व्यवस्थापन क्षमतासँग जोडिएको विषय हो। आगामी फागुन २१ गते तोकिएको प्रतिनिधिसभा निर्वाचन तथा माघ ११ गते निर्धारित राष्ट्रियसभा निर्वाचनलाई लक्षित गर्दै दल दर्ता प्रक्रिया पुनः खुलाइएको छ। विशेषगरी प्रतिनिधिसभाका लागि मंसिर १ देखि १० गते र राष्ट्रियसभाका लागि मंसिर १ देखि ७ गतेसम्म दर्ता समयावधि तोकिएको छ। यस्तो व्यवस्थाले पुराना मात्र होइन, नवउदीयमान दलहरूलाई पनि चुनावी प्रतिस्पर्धामा सहभागी हुने औपचारिक मार्ग खोलिएको छ।

तर मुलुकमा स्थापित मुख्य राजनीतिक दलहरूको अवस्था भने यतिबेला जटिल छ। व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र दलगत रणनीति—तीनै तहमा अनिश्चितता बढ्दै गएको छ। सबैभन्दा ठूलो दल नेपाली कांग्रेस महाधिवेशनबारे गहिरो आन्तरिक विभाजनमा अल्झिएको छ। नियमित महाधिवेशन गर्ने कि

विशेष महाधिवेशन बोलाउने भन्ने विवादले पार्टीभित्रको निर्णय प्रक्रियालाई एक महिनाभन्दा बढी रोकिएको छ। यसले न केवल कांग्रेसको औपचारिक कार्यतालिका प्रभावित पारेको छ, तर अन्य दलहरूको निर्णय प्रक्रियामासमेत अप्रत्यक्ष असर गरेको छ, किनकि कांग्रेसको राजनीतिक दिशा प्रायः राष्ट्रिय राजनीतिक तालमेलको आधार बन्दै आएको छ।

नेकपा (एमाले) पनि स्थिर छैन। सरकारले प्रतिनिधिसभा विघटन गरेपछि उत्पन्न विवादलाई लिएर एमालेलाई संसद पुनःस्थापनाको संवैधानिक परीक्षणका लागि अदालत धाउनुपर्ने अवस्था आएको छ। मंसिर २ गते बस्ने संसदीय दल बैठकले यस विषयमा निर्णायक निर्णय गर्ने बताइएको छ। पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले सरकार आफू सक्षम रूपमा निर्वाचन गराउन नसक्ने अवस्थाको संकेत दिँदै पुनःस्थापनावादी धारलाई शक्ति मिलिरहेको बताएका छन्। यस्तो राजनीतिक द्वन्द्वले संविधानको

व्याख्या, स्थायित्वको सम्भावना र आगामी निर्वाचनको समयसीमा—तीनै क्षेत्रमा प्रश्न उठाएको छ।

नेपाली कांग्रेसभित्र संसद पुनःस्थापनाको विषयमा मतैक्य नभए पनि अन्तिम निर्णय सभापति शेरबहादुर देउवाबाटै आउने निश्चितजस्तै मानिएको छ। दल भित्र नेतृत्वकेन्द्रित संस्कृति मजबुत देखिनुले वैचारिक बहस र नीतिगत स्पष्टतामा चुनौती बढाएको छ, भन्ने विश्लेषण भइरहेको छ।

यसैबीच, प्रचण्ड र माधवकुमार नेपाल नेतृत्वको नयाँ 'नेपाली कम्युनिस्ट पार्टी' समेत तोकिएको मितिमा निर्वाचन सम्भव नहुन सक्ने धारमा पुगेका छन्। उनीहरूको मूल्यांकन अनुसार राजनीतिक वातावरण, प्रशासनिक तयारी तथा कानुनी स्पष्टतामा देखिएका कमजोरीले निर्धारित समयमै निर्वाचन सम्पन्न गर्न कठिन बनाएको छ। यसले राजनीतिक दलहरूबीच अविश्वास बढाएको छ र निर्वाचनको विश्वसनीयताप्रति पनि प्रश्न खडा गरेको छ।

वैकल्पिक राजनीतिक शक्ति भनेर उदाएको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टी (रास्वपा) भने अझै गहिरो आन्तरिक संकटबाट गुजिरहेको छ। प्रमुख नेताहरू एकपछि अर्को गर्दै पार्टी छाड्दै गइरहेका छन्, जसले संगठनात्मक संरचना कमजोर भएको देखाएको छ। सभापति रवि लामिछानेले सरकारी ठगी मुद्दामा थुनामा रहँदा नेतृत्वको वैधानिकता र पार्टी सञ्चालनको निरन्तरता दुवै प्रश्नमा परेका छन्। नेतृत्व अभाव र निर्णायक निर्णय गर्न

बाँकी पेज ७ मा

ललितपुर जनस्वास्थ्यमा अग्रणी, भक्तपुर उत्कृष्ट अस्पताल, आयुर्वेद सेवामा सिन्धुली

भक्तपुर । वागमती प्रदेश सरकारअन्तर्गतका विभिन्न स्वास्थ्य संस्थाहरूको वार्षिक मूल्याङ्कनले प्रदेशभरि स्वास्थ्य सेवा प्रवाह, व्यवस्थापन, प्रशासनिक पारदर्शिता र जनमुखी कार्यक्रमहरूको प्रभावकारितामा महत्वपूर्ण प्रगति भएको देखाएको छ। यस वर्षको समीक्षा प्रक्रियाले जनस्वास्थ्य, अस्पताल सेवा तथा

आयुर्वेद-वैकल्पिक चिकित्सा क्षेत्रहरूमा प्रतिस्पर्धात्मक र परिणाममुखी कार्यसंस्कृति विस्तार हुँदै गएको स्पष्ट संकेत दिएको छ। मूल्याङ्कनका मापदण्डहरू वैज्ञानिक सूचक, सेवा पहुँच, अभिलेखीकरण, वित्तीय व्यवस्थापन, मानव संसाधन उपयोग, सेवा गुणस्तर र समुदायमा प्रत्यक्ष पर्ने स्वास्थ्य प्रभावमा आधारित थिए।

बाँकी पेज ७ मा

ओलीद्वारा जेनजी आन्दोलन र युवा पुस्ताप्रति अपमानजनक टिप्पणी

काठमाडौं । नेकपा एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले हालै पार्टीको नीति तथा कार्ययोजना निर्धारण गर्न च्यासलमा बसेको बैठकमा जेनजी आन्दोलन र युवा पुस्तासम्बन्धी विवादास्पद टिप्पणीहरू गरेका छन्। विघटित

संसदीय दलको बैठकमा उनले जेनजी आन्दोलनलाई “क्रान्ति होइन, प्रतिक्रान्ति” भन्दै यसको मूल उद्देश्य र भावनालाई विकृत गरेको आरोप लगाएका छन्। उनले थपे कि आन्दोलनका

बाँकी पेज ७ मा

विप्लव नेकपा (माओवादी) नामसहित निर्वाचनतर्फ पुनःप्रवेश

काठमाडौं । नेत्रविक्रम चन्द 'विप्लव'ले लामो समयदेखि अपनाएको निर्वाचन बहिष्कारको रणनीति छोड्दै संसदमा प्रवेश गर्ने मार्ग रोजेका छन्। मंगलबार उनले निर्वाचन आयोगमा दल दर्ता गरी आफ्नो पार्टीको नामसमेत परिवर्तन गर्दै 'नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (माओवादी)' राखेका छन्। यो कदमले विप्लवको राजनीतिक

पुनःसक्रियता र नेपालका कम्युनिस्ट आन्दोलनमा नयाँ गतिशीलता ल्याउने संकेत दिएको छ। यसले आगामी निर्वाचन र राजनीतिक प्रक्रियामा माओवादी विचारधाराको पुनःसशक्तीकरणको संकेत पनि प्रस्तुत गर्दछ।

विप्लवको नेतृत्वमा पार्टीले विगत १२ वर्षमा दुई पटक आफ्नो नाम परिवर्तन गरेको छ। गत

असोज २५-३० गते कपिलवस्तुमा बसेको केन्द्रीय समितिको विशेष बैठकले फागुन २१ गते चुनावमा भाग लिनुपर्ने निर्णय गरेको थियो। बैठकको निर्णयको आधारमा कात्तिक ११ गते निर्वाचन आयोगमा दल दर्ताको निवेदन पेश गरिएको थियो। यस प्रक्रियामा पार्टीका वरिष्ठ नेता, कार्यकर्ता, र विभिन्न क्षेत्रीय मञ्चहरू व्यापक रूपमा परिचालन गरिएका थिए। यसले केवल औपचारिक दर्ता नभई पार्टीको रणनीतिक तयारी, संगठनात्मक स्थायित्व, र ग्राउण्ड लेवल स्तरमा कार्यकर्ता सशक्तिकरणको प्रक्रिया पनि सुनिश्चित गरेको छ।

निर्वाचन आयोग पुगेपछि प्रमुख आयुक्त रामप्रसाद भण्डारीले विप्लवलाई दल दर्ता प्रमाणपत्र र चुनाव चिह्नको रूपमा “गुलाफको फूल” प्रदान गरे। प्रवक्ता खड्गबहादुर विश्वकर्माका अनुसार,

बाँकी पेज ७ मा

प्रतिनिधिसभा निर्वाचन अनिश्चितता तर्फ उन्मुख: राजनीतिक गतिरोध, सुरक्षा संरचना र संस्थागत कमजोर व्यवस्थापन

दीपक श्रेष्ठ

काठमाडौं । सरकारले फागुन २१ गते प्रतिनिधिसभा निर्वाचन गर्ने घोषणा गरे पनि राजनीतिक, सुरक्षा, प्रशासनिक र सामाजिक तहमा देखिएका बहुआयामिक समस्या र चुनौतिका कारण निर्धारित मितिमा निर्वाचन सम्भव नहुने संकेत दिन प्रतिदिन प्रबल बन्दै गएको छ। आयोगले औपचारिक कार्यतालिका सार्वजनिक गरिसके पनि निर्वाचन पूर्वाधार बन्ने प्रक्रिया अपेक्षाकृत सुस्त छ। चुनावी वातावरण निर्माणमा आवश्यक संवाद, समन्वय र स्थिरता कमजोर रहेकाले निर्वाचन तयारी गम्भीर जोखिममा रहेको विशेषज्ञहरूको टिप्पणी छ।

जेन-जी आन्दोलनको हुरीबाट सत्ता बाहिर हुँदैटएका

ठूला दल नेकपा एमाले र नेपाली कांग्रेसले अझै निर्वाचन आयोगमा दल दर्ता नगरेको अवस्थाले निर्वाचनको संवैधानिक तथा राजनीतिक वैधतामै प्रश्न खडा गरेको छ। प्रमुख दलहरू चयन प्रक्रियाबाट बाहिरै रहने सम्भावनाले समग्र निर्वाचन व्यवस्थापनमा अवरोध सिर्जना गरिरहेको छ। राजनीतिक सहमति निर्माणको प्रक्रिया स्थगित रहनु, सरकार र प्रमुख दलबीच अविश्वास चरममा पुग्नु, तथा संसद् विघटनसम्बन्धी मुद्दा सर्वोच्चमा विचाराधीन रहनुले चुनावी मार्गचित्र अनिश्चित बनाएको छ। विशेषज्ञहरूका अनुसार, चुनावी प्रक्रिया व्यवहारिक रूपमा अधि बढ्न प्रमुख दलहरूको सक्रिय सहभागिता अनिवार्य छ; नत्र यसले लोकतान्त्रिक प्रक्रियाको नै विश्वसनीयता जोखिममा पार्न

सक्छ।

जेनजी आन्दोलन छानबिन आयोगले प्रतिवेदन समयमै बुझाउन नसक्दा राजनीतिक स्थिरता थप कमजोर भएको छ। आयोगको प्रतिवेदनले शीर्ष राजनीतिक नेतृत्व—जसमध्ये तत्कालीन प्रधानमन्त्री, गृहमन्त्री तथा उच्च प्रहरी अधिकारीहरूलाई कारवाहीको दायरामा ल्याउने सम्भावनाले दलहरूबीचको विश्वास संकटलाई अझ विस्तारित गर्न सक्छ। संविधान लागू भइसकेपछि पहिलोपटक शान्ति-सुरक्षासम्बन्धी आयोगको प्रतिवेदनले नै चुनावी प्रक्रियामा प्रत्यक्ष अस्थिरता निम्त्याउने अवस्था बनेकोले यसको परिणाम दीर्घकालीन बन्न सक्ने विश्लेषण गरिएको छ। आयोगका पूर्व आयुक्तहरूले

बाँकी पेज ७ मा

मधेसमा बालविवाहको समस्या चुनौतीका साथै सुधारोन्मुख

काठमाडौँ । मधेसमा उमेर नपुग्दै गरिने विवाहको समस्या अझै पनि गम्भीर रूपमै रहेको छ । बालविवाहविरुद्ध कानुनी व्यवस्था तथा विभिन्न सामाजिक अभियान सञ्चालन भइरहेका भए पनि सङ्कलित तथ्याङ्कले समस्या अझै उकासिएको देखाउँछ । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले २०७८ को जनगणनाका आधारमा सार्वजनिक गरेको विवरणअनुसार मधेसमा १० वर्ष नपुग्दै विवाह गर्नेको संख्या ०.२ प्रतिशत छ । त्यस्तै १० देखि १४ वर्षका ९.३ प्रतिशत, १५ देखि १७ वर्षका २७.७ प्रतिशत तथा १८ देखि २० वर्षभन्दा ३९.५ प्रतिशत विवाह गर्नेको संख्या दर्ज भएको छ । यस समूहमा पुरुषको औसत उमेर २० वर्ष रहेकामा महिलाको १७

वर्षकै हाराहारी रहेको तथ्याङ्कले देखाउँछ । मधेसमा १८ वर्ष नपुग्दै विवाह गर्ने महिलाको दर ४२.४ प्रतिशत रहेको छ । महोत्तरीमा यो संख्या अझै उच्च अर्थात् ४३.३ प्रतिशत पुग्ने अन्तर्राष्ट्रिय संस्था सेभ द चिल्ड्रेनका बर्दिबासस्थित कार्यालयका सञ्चार अधिकृत भम्केश्वर ओभाले बताए । प्रान्तमा पहिलो विवाहको औसत उमेर १८ वर्ष रहेको छ, जसमा पुरुष २० वर्ष र महिला १७ वर्ष उमेरमा अधिक विवाह गरिरहेका छन् । यस्तै २१ देखि २४ वर्ष उमेरमा विवाह गर्नेको दर १४.५ प्रतिशत मात्र रहेको छ । यद्यपि, स्थानीय तह र सामाजिक संस्थाको संयुक्त प्रयासपछि पछिल्ला वर्षहरूमा

उल्लेख्य सुधार आएको जिल्लास्तरीय तहका अधिकारीहरू बताउँछन् । जिल्ला समन्वय समितिका प्रमुख सुमनकुमारलाल कर्णका अनुसार २०७८ पछि बालविवाह रोकथाममा उल्लेख्य प्रगति भएको छ । “समुदायस्तरका सचेतना कार्यक्रम र अभियान टिकाउ रूपमा चलेपछि धेरै ठाउँमा सुधार आएको छ,” उनले भने । मटिहानी नगरपालिकाका प्रमुख हरिप्रसाद मण्डलका अनुसार २०७८ सम्म गम्भीर अवस्थामै रहेको बालविवाह समस्या अहिले नगर क्षेत्रमा लगभग शून्यमा भरेको छ । “वार्षिक विवरण संकलन, छोरी शिक्षा कार्यक्रम, किशोरी शिक्षासँगै घर-घरमा अभियान चलाउँदै जाँदा सकारात्मक परिणाम आएको छ,” मण्डलले बताए, “यस वर्ष नगरपालिकामा बालविवाहका घटना दर्ता भएका छैनन् ।” बालविवाहको बढ्दो अवस्थालाई ध्यानमा राख्दै मधेस प्रदेश सरकारले २०७८ सालमै सन् २०३० भित्र प्रदेशलाई बालविवाहमुक्त बनाउने लक्ष्यसहित १० वर्षे रणनीतिक योजना कार्यान्वयनमा ल्याएको छ । यसअघि प्रदेश बालअधिकार ऐन-२०७७, सारभूत लैंगिक समानता नीति-२०७८, बाल सहभागिता कार्यविधि-२०७८, बालिका सशक्तीकरण एवं संरक्षण ऐन-२०८१ तथा ‘बेटी बचाउ, बेटी पढाउ’ अभियानले समेत बालविवाह न्यूनीकरणमा प्रभाव पार्दै आएको अधिकारीहरूको दाबी छ ।

कुमारी घरको छानो जीर्णोद्धार गर्न रु एक करोड २५ लाख

काठमाडौँ । काठमाडौँ महानगरपालिकाले ऐतिहासिक कुमारीघर (कुमारीबहाल) को छानो जीर्णोद्धार गर्न १ करोड २५ लाख ४७ हजार ८६४ रुपैयाँको लागत अनुमान गरेको छ । यो रकम आर्थिक वर्ष २०८२/८३ का दररेट अनुसार भिङ्गटी, पर्खाल, काठ लगायत छानासँग सम्बन्धित संरचनात्मक अवयवहरूको मर्मत र जीर्णोद्धारका लागि आवश्यक रहेको छ । यस परियोजनाले कुमारीघरको ऐतिहासिक र सांस्कृतिक मूल्यको संरक्षण गर्दै संरचनात्मक स्थायित्व सुनिश्चित गर्ने लक्ष्य राखेको छ । छानो चुहिएपछि प्राविधिक मूल्यांकन गर्न गठित समितिको प्रतिवेदनको आधारमा कामपाको उपप्रमुख सुनिता डङ्गेलको अध्यक्षतामा साभेदार कार्यालयका अधिकारीहरूको बैठकमा लागत अनुमान प्रस्तुत गरिएको थियो । बैठकमा प्राविधिक

र सामाजिक पक्षसमेतका विषयमा व्यापक छलफल भएको थियो । उपप्रमुख डङ्गेलले प्रतिकूल मौसमी परिस्थितिका अघि जीर्णोद्धार कार्य सम्पन्न गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै हनुमानढोका दरबार संरक्षण कार्यक्रमलाई आवश्यक निर्देशन दिए । उनले यो कार्यलाई ऐतिहासिक संरचनाको दीर्घकालीन संरक्षणका लागि उच्च प्राथमिकता दिनुपर्ने औल्याए । समिति गत साउन २० गते गठन गरिएको थियो । यसमा पुरातत्व विभागका पुरातत्वविज्ञ पुरुषोत्तम डङ्गेल संयोजक रहेका थिए । सदस्यहरूमा विभागका इञ्जिनियर रोशन डङ्गेल, हनुमानढोका हेरचाह अड्डाका प्रमुख काजीमान प्याकुरेल, गुठी संस्थानका इञ्जिनियर भीमप्रसाद अधिकारी, र कामपाको हनुमानढोका दरबार संरक्षण कार्यक्रमका आर्किटेक्ट अमित बज्राचार्य रहेका थिए । समितिले विभिन्न प्राविधिक विवरण संकलन

गर्दै विस्तृत निरीक्षण र मूल्यांकन रिपोर्ट तयार पारेको थियो, जसले छानोको वर्तमान अवस्थाको स्पष्ट तस्वीर प्रस्तुत गरेको छ । समितिको प्रतिवेदनअनुसार कुमारीघरको तीनै तलाको पर्खालमा स्पष्ट चिरा देखिएका छन् । केही थाम र मेयहरूले संरचनात्मक खाली ठाउँ छोडेका छन्, जसले भवनको स्थायित्वमा जोखिम निम्त्याएको छ । कतिपय काठ मक्किएको अवस्थामा छन् र दलिन किराले स-साना प्वाल पारेको छ । दोस्रो तलामा रहेका भित्तिचित्रलाई सिसाले ढाकिएको छ, जसको संरक्षण आवश्यक छ । थामवाहेक अधिकांश काठ अगाखको नभई कुकाठ प्रयोग भएकोले तत्काल जीर्णोद्धार आवश्यक देखिएको छ । यसले भवनको ऐतिहासिक सामग्रीहरूको दीर्घकालीन संरक्षणमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नेछ । आर्किटेक्ट अमित बज्राचार्यका अनुसार भिङ्गटी छानो विभिन्न स्थानमा धसिएको छ, धुरी चाड फुटेर खसिसकेको छ, आइरन बेल्ट खुस्किएका छन् वा कतिपय स्थानमा छैनन् । मुठल, भिङ्गटी, टुँडाल मक्किएका छन् र अधिकांश नस पुनःस्थापना गर्नुपर्ने अवस्थामा छन् । समितिले यी समस्याहरूको समाधानका लागि आधुनिक प्राविधिक विधि र परम्परागत संरचनात्मक प्रविधिको संयोजनको सिफारिस गरेको छ, जसले ऐतिहासिक बनावट र सुरक्षा दुवै सुनिश्चित गर्नेछ । काठमाडौँ महानगरपालिकाले छानो जीर्णोद्धार कार्यलाई प्राथमिकता दिँदै छिटो अघि बढाउने जनाएको छ । यस परियोजनाले न केवल संरचनात्मक मर्मत सम्पन्न गर्नेछ, तर ऐतिहासिक र सांस्कृतिक मूल्यको संरक्षण पनि सुनिश्चित गर्नेछ । आगामी महिनाहरूमा ठोस कार्ययोजना र निगरानी प्रणाली मार्फत जीर्णोद्धार कार्य निरन्तर अनुगमन गरिने जनाइएको छ ।

देको-मिवा जग्गा एकीकरण आयोजनाबारे

भक्तपुर । भक्तपुर नगरपालिका-२ को आयोजनामा ठूलो व्यासीमा आइतबार आयोजित जानकारी सभामा नगरपालिकाका प्रमुख सुनिल प्रजापतिले देको-मिवा जग्गा एकीकरण आयोजना सम्बन्धी चलि रहेको विवादबारे स्पष्ट धारणा राखेका छन् । मेयर प्रजापतिका अनुसार आयोजनाबाट वास्तविक पीडितलाई कुनै पनि प्रकारको पीडा नपुऱ्याइने र वास्तविक पीडितलाई न्याय दिलाइनेछ । तर ‘विरोधका लागि विरोध’ गर्ने समूहलाई पन्छाएरै आयोजना अगाडि बढाइने उनको भनाइ थियो ।

“कोही वास्तवमै पीडित हुनुहुन्छ भने वार्तामार्फत समाधान गरी अघि बढ्छौं । तर जसरी पनि रोक्ने प्रयासलाई पन्छाएर काम अघि बढाउँछौं,” मेयर प्रजापतिले भने । उनले नगरपालिकाले कसैलाई पीडामा पार्ने उद्देश्य नराखेको र आयोजनाबाट कुनै नाफाभन्दा विकासलाई प्राथमिकता दिइएको बताए । सभामा मेयरले नगरपालिकाले गर्दै आएको अन्य गतिविधि तथा योजनाबारे पनि जानकारी दिए । कार्यक्रममा नेपाल क्रान्तिकारी किसान संघ, भक्तपुर नगर समितिका अध्यक्ष गंगाराम ज्याखले पछिल्लो

मेयरको स्पष्टिकरण

समयमा भाइरल बनेको ‘धर्मपुत्र’ सम्बन्धी विवादबारे टिप्पणी गर्दै किसान संघमाथि बर्दनियतपूर्ण आरोप लगाएको दाबी गरे । किसानको हितका पक्षमा आफ्नो संस्था निरन्तर लागि रहेको उल्लेख गर्दै उनले राम्रो कामलाई गलत ठहराउने षड्यन्त्रको विरुद्ध ‘दही जमाएर नबस्ने’ चेतावनी दिए । कार्यक्रममा भक्तपुर नगरपालिका-२ का वडा अध्यक्ष हरिप्रसाद बासुकला, वडा-६ का अध्यक्ष हरिराम सुवाल, वडा सदस्य मञ्जु लाखाजूलगायतले पनि आ-आफ्ना धारणा राखेका थिए ।

समाजसेवी श्यामलाल चित्रकारद्वारा चैत्य निर्माण, समुदायमा हस्तान्तरण

काठमाण्डौ । समाजसेवी तथा बौद्ध धर्म उपासक श्यामलाल चित्रकारले आफ्ना स्वर्गीय माता रत्नमाया चित्रकारको पुण्यतिथि तथा दिवंगत पिता वद्रीलाल चित्रकारको सुगतिको कामना गर्दै नरः बुद्ध विहार, हाँडीगाउँ, काठमाण्डौ-५ मा चैत्य निर्माण गरी समुदायमा हस्तान्तरण गरेका छन् । विश्व शान्तिका अग्रदूत भगवान गौतम बुद्धको २५६९औँ जन्मजयन्तीको पूर्वसन्ध्यामा शुक्रवार आयोजित भव्य कार्यक्रममा चैत्य प्रतिष्ठा गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रमको संयोजन श्यामलाल चित्रकार र उनका परिवारले गरेका थिए । करिब छ लाख रुपैयाँको लागतमा पारिवारिक स्रोतबाट निर्माण गरिएको चैत्यको प्रतिष्ठा कार्यक्रममा आनन्दकुटी महाविहारका प्रमुख भिक्षु धर्ममूर्ति महास्थविर, नर बुद्ध विहारका अध्यक्ष पुष्पे स्थविर, र विभिन्न विहारबाट आमन्त्रित बौद्ध भिक्षुहरूले मंगलाचरण, स्वस्तिवाचन, दीप प्रज्वलन तथा फूल-प्रसाद अर्पण गरी भव्यताका साथ सम्पन्न गरिएको थियो । कार्यक्रममा सनम चित्रकारले बुद्धको पञ्चशिल सिद्धान्त पालन गरी उनका उपदेशअनुसार जीवन यापन गर्न सकिँएमा सच्चा भक्तिभाव र सार्थक जीवन सम्भव हुने धारणा व्यक्त गरे। उनले मानव कल्याणका लागि पारिवारिक स्रोतमा निर्माण गरिएको चैत्य समाजलाई हस्तान्तरण गरिएको बताए । बौद्ध विद्वान तीर्थरत्न शाक्यले भने, “चोकचोकमा धर्म, कीर्ति चैत्य निर्माणले जनमानसमा आस्था र विश्वास बढाउन मद्दत पुऱ्याउँछ। ८२ वर्षको उमेरमा पनि श्यामलाल चित्रकारको सक्रियता प्रशंसनीय छ ।” यस अवसरमा लोटस एकेडमी तथा रिसर्च सेन्टरका अध्यक्ष सुरेन्द्रमान बज्राचार्यले बुद्ध भावलाई महसुस गर्न मानवजनले बुद्धलाई सर्वत्र प्राप्त गर्न सकिने बताए भने आनन्दकुटी महास्थविर धर्ममूर्तिले पञ्चशिलको अनुशीलन नै सच्चा बौद्ध मार्गी बन्ने आधार भएको स्पष्ट पारे । कार्यक्रमको समापनमा नरः बुद्ध विहार प्रमुख पुष्पे भन्तेले श्यामलाल चित्रकार र परिवारजनलाई आशिर्वाचन तथा प्रशंसा पत्र प्रदान गरे। कार्यक्रममा समानान्तर बौद्ध पत्रिकाका सम्पादक दीपक भेटुवाल, दीपसागर माइण्ड प्लसका प्रबन्ध निर्देशक नवीन पल्लव, समाजसेवी कुमार रञ्जित, श्याम नापित लगायत सयौं श्रद्धालुको उपस्थिती रहेको थियो । उपस्थित अभ्यागतहरूलाई नास्ता र भोजनको समेत व्यवस्था गरिएको थियो । श्यामलाल चित्रकारको यो पहलले धर्म, शान्ति र मानव कल्याणको मार्गमा समुदायलाई प्रोत्साहन पुऱ्याउने विश्वास गरिएको छ । विनायक निकेतनमा तरकारी तथा फलफुल प्रदर्शनी सम्पन्न मध्यपुर थिमि । विनायक शिक्षा निकेतन इड्लिस स्कूलमा कात्तिक २८ गते पूर्व-प्राथमिक तहका विद्यार्थीहरूको सक्रिय सहभागितासहित ‘तरकारी तथा फलफुल प्रदर्शनी’ सम्पन्न भयो । व्यावहारिक तथा प्रयोगात्मक शिक्षालाई प्राथमिकता दिँदै आएका विद्यालयले स्वास्थ्यप्रद, ताजा तरकारी तथा फलफुलका बारेमा बालबालिकालाई जागरूक बनाउन उद्देश्यसहित कार्यक्रम आयोजना गरेको पूर्व-प्राथमिक तहकी इन्चार्ज शोभा प्रजापतिले जानकारी दिइन् । प्रदर्शनीमा विद्यार्थीहरूले घरमा उपभोग हुँदै आएका तथा आफ्नै बगैँचामा उत्पादन गरेका तरकारी र फलफुल विद्यालयमा ल्याई प्रदर्शन गरेका थिए । उनीहरूले प्रत्येक वस्तुको नाम, परिचय, स्वाद, पौष्टिकता तथा आफूलाई मनपर्ने कारणसमेत प्रस्तुत गरे, जसले बालबालिकामा आत्मविश्वास बृद्धि गर्न सहयोग गरेको अभिभावकहरूले बताएका छन् । शिक्षिकाहरूको संयोजनमा आयोजित उक्त कार्यक्रममा अभिभावकहरूको उल्लेख्य उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रममा बोल्दै विद्यालयका संस्थापक प्रिन्सिपल सुरेन्द्रविक्रम प्रजापतिले प्रारम्भिक तहमै बालबालिकालाई कक्षा कोठाभित्रको सिकाइलाई घर-परिवार र स्थानीय समुदायसँग जोड्न सिकाउनुपर्ने आवश्यकता औल्याए । स्थानीय रूपमा उपलब्ध फलफुल र तरकारीबारे विद्यार्थीहरूले निर्धक्कसँग जानकारी दिन सक्नु भन्ने उद्देश्यले यस्ता कार्यक्रमहरू आयोजना गरिएको उनले स्पष्ट पारे । विद्यालयले यस्ता गतिविधिलाई आगामी दिनमा अझै प्रभावकारी रूपमा निरन्तरता दिने प्रतिबद्धता पनि जनाएको छ ।

यिनै कारणहरूले गर्दा कानो-क्लाउसको डिजिटल प्रेमकथा सामान्य व्यक्तिगत घटना मात्र नभई भविष्यमा मानव-एआई सहअस्तित्वका सम्भावित रूपहरूको अध्ययन गर्न महत्वपूर्ण उदाहरणका रूपमा स्थापित भइरहेको छ।

[illegible]

थिमि टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

– प्रेमचन्द

सम्पादकीय

स्थिर र विश्वसनीय चुनावी वातावरणको आवश्यकता

आउँदो फागुन २१ गतेका लागि तोकिएको प्रतिनिधि सभा निर्वाचनबारे अझै केही अनिश्चितता रहे पनि निर्वाचन आयोगले सार्वजनिक गरेको कार्यतालिकाले चुनाव तोकिएकै मितिमा हुने संकेत बलियो बनाएको छ । विभिन्न राजनीतिक दलका केही नेताहरूले चुनाव असम्भव भन्ने तर्क दोहोर्याइरहे पनि आयोगको तयारी र सक्रियताले त्यसलाई खण्डन गरेको छ ।

कार्यतालिकाअनुसार माघ ६ गते मनोनयन दर्ता, माघ ७ गते दाबी-विरोध छानबिन, र माघ ९ गते नाम फिर्ता तथा अन्तिम नामावली प्रकाशन हुनेछ । निर्वाचन चिन्ह पनि सोही दिन वितरण गरिनेछ । समानुपातिक तर्फ दल दर्ता मंसिर २१-२३, बन्द सूची पेस पुस १४ भित्र र माघ २० मा बन्द सूची सार्वजनिक गर्ने प्रक्रिया तय गरिएको छ । फागुन २१ मा एकै चरणमा मतदान हुने योजना यथावत छ ।

आयोगले प्रस्तावित आचारसंहितामा उम्मेदवारले अनुमानित खर्च र त्यसको स्रोत स्पष्ट रूपमा खुलाउने व्यवस्था राखेको छ । यो प्रावधान कडाइका साथ लागू हुन सकेमा चुनावी प्रक्रियाको पारदर्शिता र विश्वसनीयता वृद्धि हुनेमा शंका छैन ।

यता राजनीतिक दलहरूको गतिविधि तीव्र हुँदै गएको छ । नयाँ दल दर्ताका प्रयासहरू बढेका छन्, र प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले विभिन्न सामाजिक समूहसँगको संवाद विस्तार गरेका छन् । यसले सरकार चुनावबारे गम्भीर र प्रतिबद्ध रहेको सन्देश दिन्छ । लोकतान्त्रिक प्रणालीलाई मजबुत बनाउने मार्ग भनेकै संविधानले तोकेको समयमा निर्वाचन सम्पन्न गर्नु हो—यो तथ्य अझ स्पष्ट हुँदै गएको छ ।

तर, केही एमाले नेताहरू तथा भदौ २३ आन्दोलनसँग संलग्न केही व्यक्तिहरूले निर्वाचनको विरोध गर्नु लोकतान्त्रिक व्यवहारका दृष्टिले चिन्ताजनक छ । सरकारको वैधता सम्बन्धी प्रश्न सर्वोच्च अदालतले समयमै टुंग्याउने अपेक्षा गर्न सकिन्छ । शान्ति-सुरक्षामुलक चुनौतीहरूको समाधान भने सरकारको प्रभावकारी क्रियाशीलतामै निर्भर हुन्छ ।

यसबाहेक, सरकार नजिक रहेको भन्दै जेन-जी समूहका केही प्रतिनिधिहरूले व्यक्त गरेका अस्पष्ट र गैरजिम्मेवार अभिव्यक्तिहरूले अनावश्यक भ्रम फैलाएको देखिन्छ । वर्तमान सरकारले सञ्चालन गर्न लागेको चुनाव संविधानले परिभाषित गरेको प्रतिनिधि सभा निर्वाचन नै हो । कानुनले रोक्का गरेकाबाहेक कसैलाई निर्वाचन प्रक्रियामा सहभागी हुन रोक्ने अधिकार कसैसँग छैन ।

त्यसैले सरकारले शान्ति-सुरक्षामा विश्वसनीयता कायम गर्नुका साथै निर्वाचनविरुद्ध भ्रम फैलाउने समूहहरूसँगको कुनै पनि अस्पष्ट सम्बन्ध त्याग्न आवश्यक छ । स्वच्छ, स्वतन्त्र र निष्पक्ष निर्वाचन नै राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय वैधताको आधार हो, र यसलाई सुनिश्चित गर्नु सरकारको प्रमुख जिम्मेवारी हो ।

संविधान संशोधन वा अन्य राजनीतिक एजेन्डाहरूको समाधान जनादेशमार्फत खोजिनुपर्छ । सडक आन्दोलन, बहिष्कार वा हिंसात्मक घटनाकै बाटोबाट संविधान परिवर्तनको प्रयास लोकतान्त्रिक प्रक्रिया कमजोर बनाउने तत्व हुन् । भदौ २३ को हिंसात्मक इतिहास दोहोरिन नदिन सबै राजनीतिक शक्ति र समाजका समूहहरूले जिम्मेवार र परिपक्व व्यवहार अपनाउँदै चुनावी वातावरणलाई सुरक्षित र स्थिर बनाउनु आजको अनिवार्य आवश्यकता हो ।

के पुँजीवाद मानव सभ्यताको अन्तिम गन्तव्य हो ?

● गणेश आचार्य

आजको विश्वको स्वरूप हेर्दा- चारैतिर अशान्ति, असमानता, युद्ध र भय मात्रै छ । पुँजीवादले आफ्नै गर्भमा जन्माएको सङ्कट अब नियन्त्रणभन्दा बाहिर पुगेको छ । मानव सभ्यता जसरी प्रविधि र बजारको यन्त्रमा थिचिँदै गएको छ, त्यसले जीवनको मूल्य घटाउँदै छ तर वस्तुको मूल्य बढाउँदै लगेको छ । यसै विरोधाभासले संसारभर आज फेरि साम्यवादको आवश्यकता महसुस हुन थालेको छ ।

विश्वको राजनीतिक नक्सा फेरिँदैछ । अमेरिकाले आफ्नो प्रभुत्व जोगाउन नाटोको ढाल ओढेको छ । चीन आर्थिक विस्तारमा छ, रूस आफ्नो प्रभाव पुनः स्थापित गर्न खोज्दैछ । युरोप आर्थिक मन्दीको चपेटामा छ । अफ्रिकामा नयाँ औपनिवेशिक घेराबन्दी चलिरहेको छ । मध्यपूर्वमा युद्ध र सामूहिक विनाशका खतरा तीव्र छन् । यी सबै घटनाले के देखाउँछन् भने, विश्व राजनीतिको आधार भूत चरित्र अझै पनि वर्गीय र साम्राज्यवादी नै छ ।

मार्क्सले डेढ शताब्दी अघि चेतावनी दिएका थिए, 'पुँजीवाद आफैँ आफ्ना विरोधाभासबाट ध्वस्त हुन्छ ।' आजको यथार्थमा त्यो भविष्यवाणी अचुक लाग्छ । संसारको एक प्रतिशत जनसङ्ख्याले ४५ प्रतिशत सम्पत्ति नियन्त्रण गर्छ । संयुक्त राष्ट्रसंघको तथ्याङ्कअनुसार २०२५ सम्ममा विश्वका सबैभन्दा धनी ५० जनाको सम्पत्ति ३ अर्ब जनसंख्याको बराबर हुनेछ । यो कस्तो समानता हो ? यसले फेरि त्यही प्रश्नलाई पुनः व्युत्ताइदिएको छ— के पुँजीवाद नै मानव सभ्यताको अन्तिम गन्तव्य हो ?

फ्रान्सेली दार्शनिक जाँ-पोल सात्रले भनेका थिए, 'मानिस स्वतन्त्र हुन बाध्य छ ।' तर पुँजीवादी समाजमा मानिस स्वतन्त्र होइन, बाध्य मात्र छ— उपभोग गर्न, प्रतिस्पर्धा गर्न र नाफाको खेलमा भाग लिन । उपभोग र प्रतिस्पर्धाको यस संस्कृतिले मानिसको चेतनामा नयाँ किसिमको दासत्व जन्माएको छ । साम्यवादको बहस यही चेतनाको पुनर्जागरण हो ।

अमेरिकाले २०औँ शताब्दीदेखि नै साम्यवादविरोधी विचारलाई सभ्यताको रक्षकको रूपमा चित्रण गर्दै आएको छ । तर सोभियत संघको पतनपछि पनि पुँजीवादले देखाएको मार्ग लोकतान्त्रिक नभई साम्राज्यवादी रह्यो । इराक, अफगानिस्तान, लिविया, सिरिया— यी सबै ठाउँमा 'स्वतन्त्रता' को नाममा युद्ध भए । नाफाका लागि युद्ध, तेलका लागि हत्या र सत्ताका लागि मानवीय विनाश भए । यही हो आधुनिक पुँजीवादको चरित्र ।

जर्मन दार्शनिक हेगेलले भनेका थिए, 'मानिसले इतिहासबाट केही सिक्दैन

भन्ने इतिहासले नै मानिसलाई सिकाएको छ ।' तर साम्यवादले ठीक यही त्रुटि सुधारने प्रयास गर्छ । इतिहासको द्वन्द्वबाट सिकने र त्यसलाई रूपान्तरण गर्ने चेतनाको अंकुरण गराउने ।

आजको विश्व केवल आर्थिक संकटमा छैन, वैचारिक संकटमा पनि छ । पुँजीवादले विचारको ठाउँमा विज्ञापन राखिदिएको छ । दर्शनको ठाउँमा मनोरञ्जन, चेतनाको ठाउँमा यान्त्रिक प्रतिक्रिया । मानिस सोच्दैन, क्लिक गर्छ । निर्णय गर्दैन, चयन गराइन्छ । यही स्थितिलाई अमेरिकी विद्वान सुशाना जुबोफ 'सर्भिलान्स क्यापिटलिजम' भन्छन् ।

अर्थात् निगरानी पुँजीवाद, जहाँ मानिस स्वयं उत्पादन होइन, उत्पादनको डेटा बन्छ । साम्यवादले यसलाई चुनौती दिन्छ, किनकि साम्यवादको मूल विचार नै मानव चेतना, श्रम र सम्बन्धलाई वस्तुको रूपमा होइन मूल्यका रूपमा हेर्ने रहेको छ ।

स्लाभोग जिजेकले भनेका छन्, 'आजको साँचो यूटोपिया भनेकै पुँजीवाद अनन्तसम्म टिकिरहन्छ भन्ने भ्रम हो ।' वास्तवमा आज पुँजीवादको प्रत्येक संरचना बजार, राजनीति, संस्कृति सबै विघटनको रेखामा पुगेको छ । जलवायु सङ्कट यसको स्पष्ट उदाहरण हो । नाफाका लागि पृथ्वीको प्राकृतिक स्रोत दोहन भइरहेको छ । कार्बन उत्सर्जनको ७० प्रतिशत विश्वका केवल एक सय कम्पनीहरूले मात्र उत्सर्जन गर्छन् ।

तर दण्ड कसले पाउँछ ? गरिव, किसान, श्रमिक र ती मुलुकहरू, जसले प्रदूषण लेस मात्र पनि उत्पादन गर्दैनन् । पुँजीवादको यो अन्यायपूर्ण स्वरूपले अब पृथ्वीको अस्तित्वमै प्रश्न खडा भएको छ । साम्यवादको पर्यावरणीय चेतनाले यसको सटिक वैकल्पिक उत्तर दिन्छ— उत्पादन र उपभोगको नियन्त्रण समाजद्वारा नाफाका लागि होइन, आवश्यकता र सन्तुलनका आधारमा हुनुपर्छ ।

साम्यवाद कुनै काल्पनिक यूटोपिया होइन । यो श्रम, समानता र सामाजिक न्यायमा आधारित ऐतिहासिक आवश्यकताको सिद्धान्त हो । मार्क्स र एङ्गल्सले 'कम्युनिस्ट घोषणापत्रमा भनेका थिए, 'वर्गसंघर्ष केवल आर्थिक होइन, चेतनाको संघर्ष हो ।' उत्पादन र स्वामित्वविचको विरोध हो, जब स्वामित्व थोरै हातहरूमा खुम्चिन्छ, त्यतिवेला उत्पादनको श्रम व्यापक शोषणमा परिणत हुन्छ ।

यही शोषण समाप्त गर्न साम्यवादको ऐतिहासिक जन्म भएको हो । सोभियत संघको क्रान्तिले मानव इतिहासमा पहिलो पटक श्रमिक वर्गलाई सत्तामा पुऱ्यायो । त्यो प्रयोग त्रुटिरहित थिएन, इतिहासको अद्वितीय उपलब्धि थियो ।

ज्ञान, विज्ञान, शिक्षा, औद्योगिक विकास, महिला अधिकार र राष्ट्रिय आत्मनिर्भरता— यी सबैमा सोभियत प्रणालीले पुँजीवाद भन्दा ठुलो योगदान दियो ।

त्यसपछि चिनियाँ क्रान्तिले मार्क्सवादलाई आफ्नो भूमि र समय अनुसार रूपान्तरण गर्‍यो । माओले भने, 'वास्तविकता जनतामा बस्छ, सिद्धान्त जनताबाट नै निस्कनुपर्छ ।' यही विचार आजको २१औँ शताब्दीको समाजवादी राज्यहरूको आधार बनेको छ ।

भियतनाम, क्युबा र लाटिन अमेरिकाका नयाँ वाम आन्दोलनहरूले साम्यवादको व्यावहारिक रूप फेरि प्रमाणित गरिरहेका छन् । बोलीभियामा इभो मोरालेस, भेनेजुएलामा ह्युगो चाभेज, चिलीमा गाब्रिएल बोरिक— यी सबै आन्दोलनहरू पुँजीवादी शक्तिको विरोधमा जनताको आत्मनिर्णयको अधिकारका प्रतीक थिए । साम्यवादको विचार अब केवल पूर्वी ब्लकमा सीमित छैन, यो विश्वव्यापी न्यायको आन्दोलन बनिसकेको छ ।

दार्शनिक हर्बर्ट मार्कुसेले भनेका छन्, 'मुक्ति प्राप्त गर्नका लागि पुँजीवादी प्रणालीको सम्पूर्ण संरचना नै अस्वीकार गर्नुपर्छ ।' वर्तमान युगमा त्यो अस्वीकार चेतनाबाट सुरु हुन्छ, जसमा मानिस आफूलाई बजारको वस्तु होइन ऐतिहासिक प्राणीका रूपमा बुझ्छ । यही चेतनाको पुनर्जागरण साम्यवादको आत्मा हो । अवश्य पनि साम्यवादका आलोचनाहरू छन् ।

नौकरशाही, शक्तिको दुरुपयोग र वैचारिक दृढता भन्दा पनि कठोरपना जस्ता त्रुटि नभएका होइनन् तर ती व्यवस्थाका खराबी भन्दा पनि अभ्यासका त्रुटीहरू हुन् । मार्क्सले भनेका थिए, 'साम्यवाद स्थिर विचार होइन, यो निरन्तर गतिशील दर्शन हो, जसले परिस्थितिअनुसार पुनर्व्याख्या खोज्छ ।' २१औँ शताब्दीको साम्यवाद तर्क, विज्ञान र लोकतान्त्रिक सहभागितामा आधारित हुनुपर्छ, जसले राज्यलाई साधन बनाउँछ, जनतालाई लक्ष्य ।

अब प्रश्न उठ्छ, यो बहस अहिले नै किन ? साम्यवाद नै किन ? यसको उत्तर इतिहासले दिन्छ ।

जब पुँजीवाद संकटमा पर्छ, साम्यवाद पुनर्जीवित हुन्छ । सन् १८७० को वित्तीय संकटपछि मार्क्सवाद जन्मियो । सन् १९३० को महामन्दीपछि समाजवादी आन्दोलनले विश्वव्यापी गति लियो । र, अहिले २१औँ शताब्दीको विश्वव्यापी आर्थिक असमानताले साम्यवादको बहसलाई फेरि केन्द्रमा ल्याइ दिएको छ । नेपालको सन्दर्भमा पनि यो बहस अत्यावश्यक छ ।

यहाँका कम्युनिस्ट आन्दोलनहरूले जनतालाई राजनीतिक चेतना र वर्गीय दृष्टिकोण सिकाए । तर सत्ता प्राप्त भएपछि वैचारिक विचलन र अवसरवादले आन्दोलनलाई कमजोर पाऱ्यो । साम्यवादको नाममा दलालपुँजीवाद प्रवेश गर्‍यो, जनताको पार्टी, सत्ताको पार्टी बन्यो । यही कारण, अहिलेको नेपालमा साम्यवादको चर्चा पुनः दार्शनिक र वैचारिक तहमा गर्नुपर्ने समय आएको छ । साम्यवाद सत्ता कब्जाको नारा होइन, समाज रूपान्तरणको दर्शन हो ।

आजका युवा पुस्ता उपभोगतावादी बजार संस्कृतिको प्रभावमा छन् । उनीहरूलाई साम्यवाद पुरानो कथा जस्तो लाग्न सक्छ, तर जब उनीहरू बेरोजगारी, शोषण र असमानतासँग ठोक्किन्छन्, तब साम्यवादको अर्थ बुझ्न थाल्छन् । साम्यवाद तिनै युवाको भविष्यको खोज हो, जसले असमानता र अन्यायविरुद्ध विचारको हतियार उठाउँछ ।

एङ्गल्सले भनेका थिए, 'फ्रिडम इज द रिकग्निशन अफ नेसेसिटी' । आज त्यो आवश्यकता पुनः स्पष्ट छ । मानव स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय, र उत्पादनमाथिको सामूहिक नियन्त्रण । यो केवल राजनीतिक विकल्प होइन, अस्तित्वको विकल्प हो । पुँजीवादले जलवायु, युद्ध र असमानताको बाटोमा मानवता नष्ट गर्न सक्छ भने साम्यवादले मानवता जोगाउने बाटो देखाउँछ ।

साम्यवादको चर्चा अब केवल विचारधाराको पुनरावलोकन होइन, मानव सभ्यताको पुनर्निर्माणको सवाल हो । यो बहस विश्वविद्यालयका कक्षामा मात्र होइन, किसानको खेतमा, मजदुरको कारखानामा र युवाको चेतनामा पुनर्जीवित हुनुपर्छ । जिजेकका शब्दमा भन्ने हो भने- हामीले फेरि सोच्न थाल्नुपर्छ, इतिहासको अन्त्यका बारेमा होइन, वरु नयाँ इतिहासका बारेमा ।

अब इतिहासको नयाँ प्रारम्भ साम्यवादबाटै सम्भव छ, जहाँ उत्पादन समाजको स्वामित्वमा, राज्य जनता स्वयंको नियन्त्रणमा र चेतना मुक्तिको दिशामा अग्रसर हुनेछ । त्यसैले, साम्यवादको चर्चा र बहस अगाडि बढाउने बेला यही हो ।

पुँजीवाद आफ्नै विरोधाभासमा डुब्दैछ, र मानव चेतनाले पुनः न्याय, समानता र सहअस्तित्वको खोज गरिरहेको छ । यो बहस जीवनका प्रत्येक तहमा पुग्नुपर्छ, किनकि यही बहसले मानव मुक्ति र भविष्यको दिशा तय गर्नेछ । साम्यवाद आजको संकटको उत्तर मात्रै होइन, भोलिको सभ्यताको सम्भावना हो । यही विचार, चेतना, र सङ्घर्षमा भविष्यको किरण लुकेको छ । -रातोपाटीबाट

ताथलीका ज्येष्ठ नागरिकलाई नसर्ने रोगसम्बन्धी अभिमुखीकरण

भक्तपुर । चाँगुनारायण नगरपालिका र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भक्तपुर जिल्ला शाखाको साभेदारीमा, स्वीस रेडक्रसको आर्थिक सहयोगमा सञ्चालित स्वस्थ बुढ्यौलीका लागि सहारा परियोजना अन्तर्गत ताथलीका ज्येष्ठ नागरिकलाई लक्षित गर्दै नसर्ने रोगसम्बन्धी अभिमुखीकरण कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

वडा नम्बर ९ मा रहेका दुई स्थान–ताथली स्वास्थ्य चौकीसँगै रहेको रेडक्रस उपशाखा र भीमेश्वर मन्दिर फेढोका–मा आयोजित उक्त कार्यक्रममध्ये दुवै स्थानबाट गरी ५५ जना ज्येष्ठ नागरिकको सहभागिता रहेको आयोजक संस्थाले जनाएको छ ।

कार्यक्रमको प्रमुख आतिथ्य चाँगुनारायण नगरपालिकाका कार्यपालिका सदस्य तथा वडा नम्बर ९ की महिला सदस्य कमला भारती गिरी रहेको थियो । कार्यक्रममा ताथली स्वास्थ्य चौकीका प्रमुख हरिनारायणप्रसाद शाह, ज्येष्ठ नागरिक मिलन चौतारीका अध्यक्ष रामप्रसाद मचामसीलगायत सरोकारवाला व्यक्तिहरूको उपस्थिति थियो ।

कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै कार्यपालिका सदस्य गिरीले ज्येष्ठ नागरिकहरूमा नसर्ने रोगको जोखिम बढ्दो अवस्थामा रहेको बताए । अस्वस्थकर खानपान, वातावरणीय प्रदूषण, वंशानुगत कारण र शारीरिक व्यायामको कमीले पनि यस रोगको संक्रमण दर बढाएको बताउँदै उनले अभिमुखीकरण

कार्यक्रमले स्वास्थ्य सचेतना बृद्धि गर्ने उल्लेख गरे । साथै, चाँगुनारायण नगरपालिकाले नगरवासीलाई अक्सिजन र रगत निःशुल्क उपलब्ध गराइरहेको जानकारी पनि दिएका थिए ।

स्वास्थ्य चौकी प्रमुख शाहले मुटु रोग, मधुमेह, क्यान्सर, मृगौला रोग, दमजस्ता प्रचलित नसर्ने रोगका कारण, जोखिम, रोकथाम तथा व्यवस्थापनबारे विस्तृत जानकारी प्रदान गरेको थियो । उनका अनुसार स्वास्थ्य चौकीमा आउने अधिकांश विरामी पनि यिनै रोगसँग सम्बन्धित हुने गरेका छन् । कार्यक्रमको समापनमा ज्येष्ठ नागरिक मिलन चौतारीका अध्यक्ष मचामसीले यस्ता गतिविधिले समुदायमा सकारात्मक सन्देश प्रवाह गर्ने उल्लेख गर्दै चाँगुनारायण नगरपालिका, वडा कार्यालय तथा नेपाल रेडक्रस सोसाइटीलाई धन्यवाद व्यक्त गरे । अभिमुखीकरण कार्यक्रममा नेपाल रेडक्रस सोसाइटी भक्तपुरका स्वयंसेवक जयराम लामा, सुदीमा कार्की, वडा नम्बर ९ की सहजकर्ता तुलसा नेपाल लगायत ज्येष्ठ नागरिकको सक्रिय सहभागिता रहेको थियो । सहारा परियोजना अन्तर्गत नगरपालिकाका सबै वडामा वडा कार्यालय र ज्येष्ठ नागरिक मिलन चौतारीसँगको सहकार्यमा यस्तै स्वास्थ्य अभिमुखीकरण कार्यक्रमहरू निरन्तर सञ्चालन भइरहेको चाँगुनारायण नगरपालिका स्वास्थ्य शाखाले जनाएको छ ।

बहस महाधिवेशनको होइन, पार्टी सुधारको हो–हामी भुक्दैनाँ– गगन

काठमाडौं । नेपाली कांग्रेसका महामन्त्री गगन थापाले पार्टीभित्र जारी बहस महाधिवेशन कहिले गर्ने भन्ने प्राविधिक विषयमा मात्र सीमित नभई समग्र पार्टी सुधारको एजेन्डामा केन्द्रित रहेको बताएका छन् । उनले पार्टी सुधारको आवश्यकता नागरिकले दिएको स्पष्ट सन्देश भएको उल्लेख गर्दै आफूहरू उक्त एजेन्डा कार्यान्वयनका लागि दृढतापूर्वक उभिएको बताए ।

मंगलवार सामाजिक सञ्जालमार्फत समर्थनकर्ताहरूलाई सम्बोधन गर्दै थापाले भदौ २३-२४ को घटनाले पार्टीलाई ‘रोकिएर आत्मसमीक्षा गर्न’ चेतावनी दिएको दाबी गरे । “अहिले चलिरहेको बहस अधिवेशन अगाडि कि पछाडि भन्ने होइन, पार्टी सुध्ने कि नसुध्ने भन्ने हो,” उनले भने, “सुधार हाम्रो एजेन्डा हो, त्यसकै लागि हामी पार्टीभित्र लडिरहेका छौं ।”

थापाले पार्टीभित्र कुनै सुधार बिना चुनावमा गए कार्यकर्ताहरूलाई नै मतदातासँग जवाफ दिन गाह्रो हुने तर्क गरे । “त्यही नेता, त्यही नीति, जस्ताको तस्तै पार्टी लिएर भोट माग्न तपाईंहरूलाई सजिलो हुन्छ ?” भन्दै उनले संस्थागत सुधारबिनाको चुनाव सहभागिताले कांग्रेसलाई थप कमजोर बनाउने चेतावनी दिए ।

उनका अनुसार पार्टीभित्र आशा, प्रतिबद्धता र नेतृत्वप्रति असन्तोष बढ्दै गएको जनताले स्पष्ट रूपमा बताइरहेका छन् । “हामीले हालसम्म पाएका सन्देशहरू यही भन्छन्–जनता रिसाइरहेका छन्, निराश छन् । त्यसैले हामी थमिएर सुधारको बाटो लिन चाहन्छौं,” थापाको भनाइ छ । केही नेताहरूले अधिवेशन हिलाइ हुँदा पार्टी विभाजन हुने तथा आगामी चुनावमा प्रतिकूल असर पर्नेसहितका आशंका व्यक्त गर्दै आएका छन् । तर थापाले यी आशंकालाई खारेज गर्दै भने, “सत्यको पक्षमा उभिँदा पार्टी फुट्दैन, भन्नु जुट्छ ।”

उनले अधिवेशनलाई नेतृत्व परिवर्तनसँग

मात्र जोडेर हेर्ने प्रवृत्ति गलत भएको उल्लेख गर्दै यो प्रक्रियाले पार्टीको दिशा-दृष्टिकोण परिमार्जन गर्ने अवसर मिल्ने बताए ।

पार्टीको तल्लो तहमा असमन्जस र असन्तोष बढ्दै गइरहेकावेला थापाले कार्यकर्तालाई धैर्य राख्न आग्रह गरे । “नियमित काम गरिरहनुहोस्, हामी चुनावमै जाने हो,” उनले भने, “तर चुनावमा जानेभन्दा पहिले पार्टीलाई सुधारेर मतदाताको भरोसा पुनःस्थापित गर्नुपर्छ ।”

उनले पार्टीभित्र मात्र नभई अन्य दलका कार्यकर्ता, नौजवान र नागरिकसँग संवाद बढाउन पनि आग्रह गरे । “हाम्रो काम उत्तेजना फैलाउने होइन, सद्भाव कायम गर्ने हो,” उनले भने ।

सन्देशको अन्त्यमा थापाले पार्टीभित्र सुधारका पक्षमा उभिएको समूह कुनै हालतमा पछि नहट्ने स्पष्ट संदेश दिए । “निर्णय हिलो होला, तर गलत हुन दिन्नौं । गलत हुने छुट कसैलाई छैन । यो पटक हामी भुक्दैनाँ, भुक्किनौं,” उनले भने ।

थापाको यस धारणा कांग्रेसभित्र जारी बहसलाई थप चर्को बनाएको छ । पार्टी केन्द्रीय समिति असोज २८ गतेदेखि लगातार बसे पनि अधिवेशन तथा निर्वाचनबारे निर्णय अझै टुङ्गो लाग्न सकेको छैन ।

भक्तपुरमा १३ हजार ५७६ नयाँ मतदाता थपिए

भक्तपुर । जिल्ला निर्वाचन कार्यालय भक्तपुरले दिएको जानकारी अनुसार हालै भक्तपुरमा १३ हजार ५७६ नयाँ मतदाता थपिएका छन् । निर्वाचन आयोगले असोज १० गतेदेखि १६ वर्ष पुगेका नेपाली नागरिकहरूलाई मतदाता नामावलीमा आफ्नो नाम दर्ता गर्न

आह्वान गरेपछि, विशेषगरी १८ देखि २५ वर्ष उमेर समूहका युवाहरू सक्रिय भएको देखिएको छ । दैनिक रूपमा करिब ७०० देखि १,१०० जनासम्मले मतदाता नामावलीमा आफ्नो नाम दर्ता गरिरहेका छन् । यसले आगामी निर्वाचनमा युवा सहभागिता बढ्ने

अपेक्षा गरिएको छ ।

जिल्ला निर्वाचन कार्यालयका सूचना अधिकारी भीमबहादुर विसीले यस अवसरमा भक्तपुरमा मतदाताको कुल संख्या दुई लाख नाघेको जानकारी दिए । उनी भन्छन् कि मतदाता नामावली सङ्कलन हरेक दिन विहान ८ बजेदेखि साँझ ६ बजेसम्म सञ्चालन भइरहेको छ, यद्यपि सेवाग्राहीहरू विहान ६ बजेदेखि नै लाइनमा बस्न आउने गरेका छन् । यस प्रक्रियाले मतदानमा सहभागी नागरिकको दर्ता प्रक्रियालाई सहज र पारदर्शी बनाउने लक्ष्य राखेको अधिकारीहरूले बताएका छन् ।

निर्वाचन आयोगले मतदाता नामावली सङ्कलन यही महिनाको ५ गतेसम्म कायम रहने जनाएको छ । आयोगले सबै योग्य नागरिकलाई छिटोभन्दा छिटो नाम दर्ता गर्न प्रेरित गर्ने उद्देश्यले विभिन्न सूचनात्मक कार्यक्रम र जनचेतनामूलक अभियान पनि सञ्चालन गरेको छ । यसैबीच, मतदाता दर्ता गर्ने क्रममा नागरिकहरूले आवश्यक कागजात र प्रमाणपत्रहरू ल्याउने व्यवस्था सुनिश्चित गरिएको छ ।

जाडोको कहर: निमोनियाबाट जोगिन सावधानी आवश्यक

काठमाडौं । जाडोको न्यून तापक्रम, चिसो हावा र कम सौर्य प्रकाशले मानव प्रतिरक्षा प्रणालीमा उल्लेखनीय असर पुऱ्याउँछ । यसले गर्दा श्वसन सङ्क्रमण, विशेष गरी निमोनियाको घटनाहरूमा तीव्र वृद्धि देखिन्छ । विभिन्न अनुसन्धानले देखाउँछन् कि जाडोको मौसममा निमोनियाका केसहरूको अनुपात गर्मीको तुलनामा लगभग ३०% बढी हुन्छ, जसले स्वास्थ्य व्यवस्थापनमा अतिरिक्त चुनौतीहरू सिर्जना गर्दछ ।

बालबालिका, वृद्धवृद्धा, र प्रतिरक्षा प्रणाली कमजोर व्यक्तिहरू उच्च संवेदनशील समूहमा पर्छन् । सामान्य रुघाखोकी, ज्वरो वा प्रारम्भिक भाइरल सङ्क्रमण पनि जटिल अवस्थामा निमोनियामा परिणत हुन सक्छ । यसले जनस्वास्थ्य र व्यक्तिगत स्वास्थ्य दुवै क्षेत्रमा समयमै रोग पहिचान र रोकथाम उपायहरूको महत्व दर्शाउँछ ।

निमोनियाको चिकित्सकीय परिभाषा निमोनिया फोक्सोको एल्म्बोलीमा सूजन र तरल पदार्थ/पिपको संचय हुने गम्भीर फोक्सो सङ्क्रमण हो । यसको प्रमुख लक्षणहरूमा लगातार खोकी, उच्च ज्वरो, शारीरिक कम्पन, छातीमा पीडा, र श्वास फेर्न गाह्रो हुनु पर्दछ । यदि उपचार ढिला भयो भने, संक्रमण प्रणालीगत फैलावटमार्फत ज्यानलाई गंभीर खतरा पुऱ्याउन सक्छ । दीर्घकालीन रूपमा उपचार नपाएमा फोक्सोमा स्थायी क्षति र श्वसन प्रणालीको कार्यशक्तिमा कमी आउन सक्छ ।

जाडोमा जोखिम बढाउने कारकहरू प्रतिरक्षा प्रणालीमा ह्रास: कम तापमानमा शरीरको ऊर्जा तापक्रम नियन्त्रणमा खर्च हुँदा रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता घट्छ । सूर्यको कमीले भिटामिन डी को स्तर कम हुन्छ, जसले प्रतिरक्षा प्रणालीको प्रतिक्रिया कम गर्दछ ।

चिसो हावाको प्रभाव: फोक्सोको सिलीया संरचना चिसोमा निष्क्रिय हुन्छ, जसले ब्याक्टेरियाको प्रवेशमा सहजता ल्याउँछ । यसका साथै चिसो हावाले श्लेष्म झिल्लीलाई अस्थायी रूपमा कमजोर बनाउँछ ।

सुख्खा हावा: कम आर्द्रता नाक, घाँटी, र फोक्सोको श्लेष्म झिल्ली सुकाउँछ, जसले श्वसन मार्गमा प्रतिरोध घटाउँछ र भाइरल तथा ब्याक्टेरियल संक्रमणको जोखिम बढाउँछ ।

सह-सङ्क्रमण: प्रारम्भिक भाइरल संक्रमण पछि अक्सर ब्याक्टेरियल संक्रमण विकसित हुन्छ, जसले रोग जटिल बनाउँछ । बालबालिका र वृद्धवृद्धामा यस्तो सह-सङ्क्रमणले गम्भीर परिणाम ल्याउन सक्छ ।

भवन भित्रको वातानुकूलन र प्रदूषण: हिटर, ब्लोअर र धूम्रपानले हावा सुख्खा बनाउँछ, र फोक्सोको सुरक्षात्मक क्षमता कमजोर बनाउँछ । बन्द कोठामा भाइरस र ब्याक्टेरिया लामो समय सक्रिय रहन सक्छ ।

जीवनशैलीका कारकहरू: असन्तुलित आहार, पर्याप्त निद्राको अभाव, र शारीरिक गतिविधिको कमी पनि प्रतिरक्षा प्रणाली कमजोर पार्ने मुख्य कारक हुन् ।

रोकथाम रणनीतिहरू मुख र नाक ढाकेर चिसो हावाबाट फोक्सो संरक्षण । घरभित्र ह्युमिडिफायर वा भिजेको कपडा राखेर आर्द्रता कायम राख्ने ।

दैनिक रूपमा केही समय भ्याल खोलेर ताजा हावा प्रवाह सुनिश्चित गर्ने । पर्याप्त पानी पिउने, हल्का व्यायाम, र सन्तुलित आहार अपनाउने । विशेष गरी बालबालिका र वृद्ध व्यक्तिहरूको लागि भीडिओ भएका ठाउँमा सुरक्षा मास्कको प्रयोग उपयोगी हुन्छ ।

चिकित्सकसँग सम्पर्क गर्नु पर्ने संकेतहरू गम्भीर वा निरन्तर सास फेर्न गाह्रो । १०२डिग्री भन्दा बढी ज्वरो ।

छातीमा लगातार दुखाइ वा दबाव । खकारमा पिप वा रगत देखिनु ।

वृद्ध व्यक्तिमा अस्वाभाविक वा भ्रमपूर्ण व्यवहार । वच्चामा खेलकुद वा सामान्य गतिविधामा अचानक कमजोरी देखिनु ।

उपचार र फोक्सो स्वास्थ्य व्यवस्थापन निमोनियाको उपचार संक्रमणको प्रकार अनुसार फरक हुन्छ । ब्याक्टेरियल निमोनियामा एन्टिबायोटिक, भाइरल निमोनियामा एन्टिभाइरल औषधि र लक्षण अनुसार उपचार आवश्यक हुन्छ । गम्भीर अवस्थामा, अस्पतालमा अक्सिजन थेरापी, इन्स्यूजन औषधि, र लगातार निगरानी आवश्यक पर्न सक्छ ।

फोक्सो स्वास्थ्य कायम राख्न जीवनशैलीमा निम्न सुधारहरू उपयोगी छन्:

पर्याप्त निद्रा र आराम । सुप, भोल, हर्बल चिया र पौष्टिक तरल पदार्थ सेवन । ताजा फलफूल र सागसब्जी, प्रोटिनयुक्त भोजन । धूम्रपान र मद्यपानबाट पूर्ण रोक ।

नियमित हल्का व्यायाम र ध्यान/योगाभ्यासबाट फोक्सो क्षमता बृद्धि । खोप र प्रतिरक्षा संवर्धन

न्युमोकोकल कन्जुगेट खोप (एन्व्रछ) बालबालिका, वृद्धवृद्धा, र दीर्घकालीन रोग भएका व्यक्तिहरूमा सिफारिस गरिएको छ । खोपले जटिल निमोनिया र श्वसन सङ्क्रमणको जोखिम कम गर्न प्रभावकारी भूमिका खेल्दछ । खोपको कार्यान्वयन अधि चिकित्सकसँग परामर्श अनिवार्य छ । यसका साथै, मौसमी फ्लू खोपले पनि सहयोग पुऱ्याउन सक्छ ।

सारांशमा, जाडो मौसममा सतर्कता, उचित जीवनशैली, नियमित चिकित्सकीय परामर्श, र खोपका उपायहरूले निमोनियाको जोखिमलाई महत्वपूर्ण रूपमा कम गर्न सक्छ । शैक्षिक दृष्टिकोणबाट, फोक्सो स्वास्थ्य संरक्षण, व्यक्तिगत र सामूहिक रोग नियन्त्रण दुवैमा समयमै पहिचान र रोकथाम अत्यन्तै महत्वपूर्ण छन् । यसले दीर्घकालीन स्वास्थ्य र जीवनको गुणस्तरमा सकारात्मक प्रभाव पार्न सक्छ ।

रोबोट र एआईले रूपान्तरण गरेको चीनको १५औं राष्ट्रिय खेलकुद

काठमाडौं । चीनको १५औँ राष्ट्रिय खेलकूद प्रतियोगिता अहिले अत्याधुनिक प्रविधिको चमक र नवीनतम प्रविधिको प्रयोगसँगै विश्वको ध्यान आकर्षित गर्दैछ । यस संस्करणले विशेषगरी रोबोट र कृत्रिम बुद्धिमत्ताको प्रयोगमाफर्त खेलकूदमा नयाँ युगको सुरुवात गरेको छ । प्रतियोगितामा सहभागी खेलाडी, अयोजक र दर्शक सबैले प्रविधिको अदभुत प्रयोगको अनुभव गरिरहेका छन् ।

प्रविधिको नगरी शेन्जेनमा रोबोटहरूले खेलाडीहरूलाई पोंडियमसम्म पुर्याएर मेडल प्रदान गर्ने दृश्यले दर्शकहरूलाई अत्यन्तै रोमाञ्चित बनाएको छ । ९२ केजी बक्सिङका रजत पदक विजेता मेड फानलोङ्गले रोबोटद्वारा मेडल थमाइएपछि भने, “म निकै आश्चर्यचकित छु । भविष्यमा रोबोटहरू हामीभन्दा धेरै सक्षम हुनेजस्तो लाग्छ । रोबोट र एआईको प्रयोगले खेलकुदको स्वरूप नै बदल्ने छ ।” यस अवसरमा दर्शकहरू रोबोटसहितको पोंडियम दृश्यको फोटो र भिडियो खिच्न व्यस्त देखिएका छन् ।

यस वर्षको 'क्रस-बाउन्ड्री' खेलकुदमा विभिन्न प्रतिस्पर्धामा रोबोटहरूको व्यापक र प्रभावकारी प्रयोग गरिएको छ । एथलेटिक्स मैदानमा रोबोटिक कुकुरहरूले जर्भेलन बोकेर कर्मचारीहरूको काम सजिलो बनाइरहेका छन् भने अन्य रोबोटहरूले स्थल गस्ती, सुरक्षा निरीक्षण र पावर प्रणाली जाँचजस्ता जिम्मेवारीसमेत सम्हालेका छन् । यी रोबोटहरूले खेलकुदमा मानव प्रयास र समय बचत गर्दै, सगठन र व्यवस्थापनलाई अझ प्रभावकारी बनाएका छन् ।

आयोजकका अनुसार प्रतियोगिताभरि एआई प्रविधि र उन्नत सूचना प्रणालीसमेत १३० भन्दा बढी हार्ड-टेक उपकरण परिचालन गरिएका छन् । उद्योग विशेषज्ञ पान हेलिनका अनुसार, यस्ता ठूलो स्तरका प्रतियोगिताले रोबोटिक्स तथा स्वचालित सवारीसाधनहरूको वास्तविक परीक्षणका लागि उत्कृष्ट अवसर प्रदान गर्छन् । यसले खेलकुद उद्योगलाई भविष्यमा प्रविधिमा आधारित नवाचारको मार्गदर्शन पनि प्रदान गर्नेछ ।

हडकड-भुहाइ-मकाउ पुल हुँदै तीन क्षेत्र जोड्ने पुरुष रोड साइकल दौडमा उच्च प्रविधिको उपयोग विशेष गरी सुरक्षा र व्यवस्थापनमा प्रभावकारी देखिएको छ । लिडडिडयाड समुद्री क्षेत्रमा चालकविहीन गस्ती, एचडी क्यामेरा प्रणाली, र ड्रोन निगरानी प्रविधिहरू प्रयोग गरिएका छन् जसले दौडको सुरक्षित सञ्चालन र रोकको वास्तविक-समय अनुगमन सुनिश्चित गरेका छन् । यी प्रविधिहरूले खेलकुद प्रशासन र दर्शकहरूका लागि नयाँ प्रकारको सुरक्षा अनुभव प्रदान गरेका छन् ।

दर्शकरुहूले ऐक क्लिकमै साङ्केतिक भाषा सेवा प्रयोग गर्न सक्ने सुविधा पाएका छन्, जसले खेल हेर्ने अनुभवलाई अझ समावेशी, सहज र व्यक्तिगत बनाएको छ । यसका साथै मोबाइल एप र डिजिटल प्लेटफर्ममार्फत दर्शकरुहूले खेलकुदको प्रत्येक क्षण प्रत्यक्ष रूपमा अनुभवउन हेर्न सक्ने सुविधा पनि प्रदान गरिएको छ । यसले खेलकुद अनलाइनलाई केवल स्थान सीमित नराखी विश्वव्यापी बनाएको छ ।

विशेषज्ञहरूका भनाइमा राष्ट्रिय खेलकुदमा प्रयोग भएका यी प्रविधिहरूले चीनको खेल प्रविधि उद्योगमा दीर्घकालीन सकारात्मक प्रभाव पारिरहेका छन् । शेन्जेनस्थित एक प्रविधि कम्पनीका प्रमुख ली जीका अनुसार एआईको विकाससँगै खेल प्रकाश प्रणाली, डिजिटल सामग्री प्रदर्शन र रोबोटिक सहायक उपकरणहरूको संयोजन थप लोकप्रिय बन्दै गएको छ । यसले खेलकुद प्रदर्शनी, प्रशिक्षण र व्यवस्थापनमा नयाँ प्रविधि एकीकृत गर्ने मार्ग प्रशस्त गरेको छ ।

पान हेलिनका अनुसार, खेलकुदमा देखाइएको प्रविधि नवप्रयोगहरूले उद्योग उत्पादनकर्तालाई व्यावहारिक सन्दर्भ, डिजाइन सुधार र नविनतम समाधानहरूको जिज्ञा प्रदान गर्दै ग्रेटर वे एरियाको डिजिटल तथा बुद्धिमान विकासलाई अझ सबल बनाइरहेको छ। भविष्यमा यसले खेलकुद प्रविधिको अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धामा चीनलाई अग्रणी स्थानमा राख्ने सम्भावना पनि देखिन्छ।

एनपीएल : विदेशी खेलाडीको उपस्थितिले दर्शक उत्साहित

काठमाडौं । दोस्रो संस्करणको नेपाल प्रिमियर लिग (एनपीएल) आज दुई अत्यन्त महत्वपूर्ण खेलका लागि तयारी अवस्थामा छ। कीर्तिपुरस्थित त्रिभुवन विश्वविद्यालयको अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट मैदानमा विदेशी खेलाडीहरूको सहभागिताले दर्शकहरूको उत्साहलाई उच्चतम स्तरमा पुऱ्याएको छ । मैदानमा उपस्थित दर्शकहरूले खेलको प्रत्येक क्षणमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको प्रतिभा र रणनीतिक खेल योजना प्रत्यक्ष अनुभव गर्ने अवसर पाएका छन्। यस वर्षको लिगले नेपाली क्रिकेटलाई अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिस्पर्धामा अघि बढाउने महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

मंगलबारको पहिलो खेल कर्णाली याक्स र चितवन राइजोर्जबीच भएको थियो, भने साँझमा पोखरा एभेन्जर्स र विराटनगर किङ्स बीच भएको थियो । दुवै टोलीमा विश्व क्रिकेटमा स्थापित विदेशी खेलाडीहरू छन्, जसले नेपाली खेलाडीहरूलाई अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको अनुभव प्रदान गर्नेछ र खेलमा रणनीतिक विविधता ल्याउनेछ । यी विदेशी खेलाडीहरूको उपस्थितिले टोलीहरूलाई बलियो मात्र बनाएको छैन, बल्की खेलको गुणस्तर, दर्शकको आकर्षण र प्रशिक्षण अवसरमा पनि वृद्धि गरेको छ ।

पौखरा एभेन्जर्सले इङ्ल्यान्डका ड्यान डाउथवेटलाई टोलीमा समावेश गरेका छन्, जो बलिङ र ब्याटिङ दुवैमा उत्कृष्ट प्रदर्शनका लागि परिचित छन् । डाउथवेटको अनुभवले नेपाली खेलाडीहरूलाई उच्च दबावमा खेल्ने सीप सिकाउनेछ । त्यसैगरी, वेस्ट इन्डिजका बलर रेमोन राइफरले तेज बलिङ माफ्ट विपक्षीलाई चुनौती दिनेछन्, इङ्ल्यान्डका विकेटकिपर-ब्याटर एडम रोसिङ्टनले मध्यक्रमको ब्याटिङमा शैथिल्य ल्याउनेछन्, आक्रामक ब्याटर जेसन रोयले टी-ट्वान्टी शैलीमा हिटिङ क्षमता प्रदर्शन गर्नेछन् र न्यूजिल्यान्डका अलराउन्डर जिम्मी निसमले दुवै विभागमा सन्तुलन कायम गर्नेछन् । यस संयोजनले पौखरा टोलीलाई बहुआयामी क्षमतामा सुसज्जित बनाएको छ ।

विराटनगर किङ्समा पनि अनुभवी विदेशी खेलाडीहरूको उपस्थितिले टोलीलाई रणनीतिक दृष्टिले बलियो बनाएको छ । स्कटल्यान्डका बायाँहाते ब्याटर जर्ज मुन्सीले ठूलो स्कोर निर्माण गर्ने क्षमता देखाउनेछन्, न्युजिल्यान्डका मार्टिन ग्याटलले टी-ट्वान्टी किनेटमा उल्लेखनीय प्रदर्शन गर्नेछन् । भारतका अलराउन्डर शुभम रन्जनले ब्याटिङ र बलिङमा सन्तुलन ल्याउनेछन् भने दक्षिण अफ्रिकाका तेज बलर मर्चन्ट डी लान्गेले विपक्षीलाई दबाबमा राख्नेछन् । विश्व प्रसिद्ध फिनिसर फाफ डू प्लेसिस र इङ्ल्यान्डका मध्यमक्रम ब्याटर सामुएल डाली ह्याज्लेटको समावेशले प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणलाई अझ गहिरो बनाएको छ । यसरी, विराटनगर टोलीले पोखरा एन्जेल्ससँगको खेलमा रणनीतिक र प्राविधिक स्तरमा चुनौती प्रस्तुत गर्ने तयारी गरेको छ ।

कर्णाली याक्समा भारतका इमरान शेखले लामो पारी खेल्ने क्षमता देखाउनेछन्, अप्टेलियाका मध्यमक्रमका भरोसायुक्त ब्याटर विल बोसिस्टोले दबावमा स्थिरता कायम राख्नेछन् । स्कटल्यान्डका टी-२० प्रभावशाली खेलाडी मार्क वाटले आक्रामक ब्याटिङ प्रदर्शन गर्नेछन् भने नेदरल्यान्ड्सका प्रारम्भिक खेलाडी म्याक्स ओडाउडले आवश्यक रन बनाउने प्रयास गर्नेछन् । अफगानिस्तानका विस्फोटक ब्याटर नजिबुल्लाह जडान मैदानमा लामो र उच्च जोखिमपूर्ण सट मार्नेछन् । भारतका उत्कृष्ट ब्याटर प्रियाङ्क पञ्चाल र विकेटकिपर-ब्याटर जय किसन कोल्सावालेले टोलीको ब्याटिङ लाइनलाई सन्तुलित बनाउनेछन् । यसरी, कर्णाली यासले आफ्नो टोलीलाई प्राविधिक र मानसिक दृष्टिले मजबुत बनाएको छ ।

चितवन राइनोजमा इन्डियान्डका अनुभवी अलराउन्डर रवि बोपारा, पाकिस्तानका फास्ट बलर सोहेल तन्विर, बङ्गलादेशका अलराउन्डर साइफ जाइव, विश्व टी-२० शीर्ष स्थानका ब्याटर डेभिड मलान र भारतका युवा स्पिनर अत्येस रम्जानी समावेश छन् । वलिङ र ब्याटिङ दुवैमा सन्तुलित टोली भएकोले चितवन राइनोजले कर्णालीविरुद्धको खेलमा रणनीतिक र प्राविधिक रूपमा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । यस टोलीको विविध प्रतिभाई खेललाई दर्शकहरूको लागि अझ रोचक र शिक्षाप्रद बनाउनेछ ।

यसरी, एनपोएल २०२५ को खेल प्राविधिक रूपमा उच्च स्तरको प्रदर्शन, अन्तर्राष्ट्रिय प्रतिभाको प्रत्यक्ष अनुभव र रणनीतिक विविधताको उत्कृष्ट मिश्रण प्रस्तुत गर्ने देखिन्छ । दशकहरूले मैदानभित्र र मैदानबाहिर मनोरञ्जन, कौशल र प्रतिस्पर्धात्मक ऊर्जा सबैको साक्षात्कार गर्ने अवरसर पाउनेछन् । यस वर्षको लिलगले नेपाली किङ्केटको अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रगति र प्रतिभा विकासमा महत्वपूर्ण योगदान गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । एनपिएल लिलग कीर्तिपुरको त्रिवि खेल मैदानमा एक महिनासम्म चल्ने छ ।

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्मः

२०२८ कार्तिक २९ गते

स्वगारोहणः

२०८२ कार्तिक २७ गते

दिवंगत रामबहादुर श्रेष्ठ

यस संस्थाका संस्थापक सदस्य, पूर्वकोषाध्यक्ष एवं प्रचारप्रसार

उपसमितिका संयोजक रामबहादुर श्रेष्ठ को

यही २०८२ कात्तिक २७ गते विहिवारका दिन ५४ वर्षको उमेरमा

असामायिक स्वर्गारोहण भएकोमा गहिरो दुःख व्यक्त गर्दै

मृतआत्माप्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

साथै यस दुखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवाजनप्रति धैर्यधारण गर्ने शक्ति

मिलोस् भन्ने कामनासहित भावपूर्ण समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

श्याम (बसि) श्रेष्ठ

अध्यक्ष / तथा

संस्मरण

बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
Shankhadhar Saving and Credit Co-operative Ltd.
 मंदबन्धन दबत नम्रा मृग मन्दबन्धी मन्त्रा लि
 मध्यपर थिनि-४, शसधर चौक, फोन नं. ५०४३५०९, ५०४३५०९

परिवार

